EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 9.3.2010
COM(2010) 82 konč.

2010/0050 (COD)

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o pravici do tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. UVOD

1. Namen tega predloga Direktive Evropskega parlamenta in Sveta je določiti skupne minimalne standarde glede pravice do tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih v Evropski uniji. Predlog je prvi v vrsti ukrepov, določenih v časovnem načrtu procesnih pravic, ki ga je Svet sprejel 30. novembra 2009 in ki nalaga Komisiji, naj pripravi predloge na podlagi pristopa „korak za korakom“. Ta pristop velja za najboljšo rešitev; postopno bo pomagal okrepiti medsebojno zaupanje. Ta predlog bi bilo zato treba razumeti kot del svežnja zakonodaje, ki bo predstavljen v naslednjih nekaj letih in bo zagotovil minimalen nabor procesnih pravic v kazenskih postopkih v Evropski uniji.

2. Predlog želi izboljšati pravice obdolžencev, ki ne razumejo in ne govorijo jezika postopka. Obstoj skupnih minimalnih standardov v zvezi z navedenimi pravicami bi moral olajšati uporabo načela vzajemnega priznavanja in tako izboljšati pravosodno sodelovanje med državami članicami EU.

3. Predlog je podoben predlogu Okvirnega sklepa z dne 8. julija 2009 in ga nadomešča[1]. O besedilu so razpravljale delovne skupine Sveta. Na Svetu za pravosodje dne 23. oktobra 2009 je bil dosežen dogovor o splošnem pristopu, vendar ni bilo dovolj časa za sprejetje predloga Okvirnega sklepa pred 1. decembrom 2009, ko je začela veljati Lizbonska pogodba, zato je postal brezpredmeten.

4. Kar zadeva pravno podlago, predlog temelji na členu 82(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU). Navedeni člen določa, da „*Evropski parlament in Svet lahko z direktivami, sprejetimi po rednem zakonodajnem postopku, določita minimalna pravila, potrebna za lažje vzajemno priznavanje sodb in sodnih odločb ter policijsko in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah s čezmejnimi posledicami. V teh pravilih se upoštevajo razlike med pravnimi sistemi in izročili držav članic.*

   Pravila se nanašajo na:

   (a) vzajemno dopustnost dokazov med državami članicami;

   (b) pravice posameznikov v kazenskem postopku;

   (c) pravice žrtev kaznivih dejanj;

   (d)[…]".

   Za uspešno vzajemno priznavanje si morajo države medsebojno zaupati. Za okrepitev medsebojnega zaupanja in s tem sodelovanja je potrebna določena stopnja usklajenosti.

[1] COM(2009) 338 z dne 8.7.2009.

5. Pravica do tolmačenja in prevajanja, ki izhaja iz Evropske konvencije o človekovih pravicah (v nadaljnjem besedilu: EKČP) in tudi Listine Unije o temeljnih pravicah[2], je temeljna pravica osebe, ki je obdolžena kaznivega dejanja in ki ne razume jezika postopka, da se seznani z bistvom in vzroki obtožbe, ki jo bremeni, in sledi postopku. V skladu z EKČP je treba obdolžencu tolmačenje in prevajanje zagotoviti brezplačno.

6. Ocena učinka – SEC(2009)915 in njen Povzetek SEC(2009)916. Z namenom utemeljitve predloga iz julija 2009 je Komisija opravila oceno učinka, ki smiselno velja za ta predlog Direktive. Poročilo o oceni učinka je na voljo na http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/docs/ia_2009/sec_2009_0917_en.pdf.

2. OZADJE

7. Člen 6(3) Pogodbe o Evropski uniji (v nadaljnjem besedilu: PEU) določa, da so temeljne pravice, kakor jih zagotavlja EKČP in kakor izhajajo iz skupnega ustavnega izročila držav članic kot splošna načela del prava Unije. Člen 6(1) PEU določa, da Unija priznava pravice, svoboščine in načela iz Listine o temeljnih pravicah Evropske unije z dne 7. decembra 2000, prilagojene 12. decembra 2007 v Strasbourgu, ki ima enako pravno veljavnost kot Pogodbi. Člen 47 Listine o temeljnih pravicah zagotavlja pravico do nepristranskega sodišča, vključno s pravico do pravnega svetovanja in zastopanja, medtem ko člen 48 določa, da je treba spoštovati pravico do obrambe.

8. V zaključkih predsedstva zasedanja Evropskega sveta v Tampereju[3] je navedeno, da bi moralo vzajemno priznavanje postati temelj pravosodnega sodelovanja, vendar poudarja, da bi vzajemno priznavanje „… in potrebno približevanje zakonodaje olajšalo […] sodno varstvo pravic posameznikov“[4].

9. Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu z dne 26. julija 2000 o vzajemnem priznavanju pravnomočnih sodb v kazenskih zadevah[5] navaja, da „je zato treba zagotoviti, da obravnava obdolžencev in pravice obrambe ne le ne trpijo zaradi izvajanja načela [vzajemnega priznavanja], ampak da se jamstva v postopku le še izboljšajo“.

10. To je bilo potrjeno v Programu ukrepov za izvajanje načela vzajemnega priznavanja odločb v kazenskih zadevah[6] (v nadaljnjem besedilu: Program ukrepov), ki sta ga sprejela Svet in Komisija. Program je poudaril, da je „vzajemno priznavanje zelo odvisno od več parametrov, ki določajo njegovo učinkovitost“.

---

2 Pojasnila v zvezi z Listino EU o temeljnih pravicah (UL C 303, 14.12.2007), priložena Listini, v pojasnilu k členu 48 določajo: „Člen 48 je enak drugemu in tretjemu odstavku 6. člena EKČP [*citat člena 6(2) in (3) EKČP*]. V skladu s členom 52(3) ima ta pravica enak pomen in področje uporabe kot pravica, zagotovljena z EKČP.“ Člen 52(3) Listine določa tudi: „Ta določba ne preprečuje širšega varstva po pravu Unije.“

3 15. in 16. oktober 1999.

4 Zaključek 33.

5 COM(2000) 495 z dne 29. julija 2000.

6 UL C 12, 15.1.2001, str. 10.

11. Ti parametri vključujejo mehanizme za varstvo pravic osumljencev (parameter 3) in opredelitev skupnih minimalnih standardov, ki so potrebni, da bi se olajšala uporaba načela vzajemnega priznavanja (parameter 4). Ta predlog Direktive predstavlja utelešenje navedenega namena krepitve varstva pravic posameznika.

12. Komisija je leta 2004 predložila obsežen zakonodajni predlog[7], ki je zajemal nekatere pomembne pravice obdolžencev v kazenskih postopkih. Svet predloga ni mogel sprejeti.

13. Svet za pravosodje je 30. novembra 2009 sprejel načrt za krepitev procesnih pravic osumljenih ali obtoženih oseb v kazenskih postopkih[8], ki je predvidel sprejetje petih ukrepov, ki zajemajo nekatere pomembne procesne pravice, in sicer na podlagi pristopa „korak za korakom“, ter pozval Komisijo, naj v ta namen predstavi ustrezne predloge. Prvi predvideni ukrep načrta zadeva pravico do tolmačenja in prevajanja.

14. Stockholmski program, ki ga je Evropski svet sprejel na zasedanju 10. in 11. decembra 2009[9], je ponovno potrdil pomen pravic posameznika v kazenskih postopkih kot temeljnega načela Unije in nujnega sestavnega dela medsebojnega zaupanja med državami članicami ter zaupanja javnosti v EU. Stockholmski program se sklicuje na načrt za krepitev procesnih pravic osumljenih ali obtoženih oseb v kazenskih postopkih kot bistveni del večletnega programa in poziva Komisijo, naj predloži ustrezne predloge za njegovo naglo izvajanje.

3. PRAVICA DO PREVAJANJA IN TOLMAČENJA KOT JE DOLOČENA V EKČP IN LISTINI UNIJE O TEMELJNIH PRAVICAH

15. Člen 5 EKČP – Pravica do svobode in varnosti – določa:

„(1) Vsakdo ima pravico do prostosti in osebne varnosti. Nikomur se ne sme odvzeti prostost, razen v naslednjih primerih in v skladu s postopkom, ki je predpisan z zakonom: (...)

(f) zakonit odvzem prostosti osebi z namenom ... izročitev.

(2) Ob odvzemu prostosti je treba vsakogar takoj poučiti v jeziku, ki ga razume, o vzrokih za odvzem prostosti in česa ga dolžijo.“

(...)

(4) Vsakdo, ki mu je bila odvzeta prostost, ima pravico začeti postopek, v katerem bo sodišče hitro odločilo o zakonitosti odvzema prostosti in odredilo njegovo izpustitev, če je bil odvzem prostosti nezakonit.“

In člen 6 EKČP – Pravica do poštenega sojenja – določa:

„(3) Kdor je obdolžen kaznivega dejanja, ima naslednje minimalne pravice:

---

7 COM(2004) 328 z dne 28.4.2004.
8 UL C 295, 4.12.2009, str. 1.
9 Zaključki Evropskega sveta 10. in 11. decembra 2009.

(a) da ga takoj in nadrobno seznanijo v jeziku, ki ga razume, z bistvom in vzroki obtožbe, ki ga bremeni;

(...)

(e) da ima brezplačno pomoč tolmača, če ne razume ali ne govori jezika, ki se uporablja pred sodiščem.“

Listina o temeljnih pravicah Evropske unije te pravice določa v členu 6 in členih od 47 do 50. Zlasti člen 47 zagotavlja pravico do nepristranskega sodišča, vključno s pravico do pravnega svetovanja in zastopanja; člen 48 zagotavlja spoštovanje domneve nedolžnosti in pravic obrambe[10].

16. Evropsko sodišče za človekove pravice (v nadaljnjem besedilu: ESČP) je v zvezi s členom 6 EKČP odločilo, da ima obdolženec pravico do brezplačnega tolmačenja, in sicer celo če je obsojen, pravico do prejema dokumentov obtožnice v jeziku, ki ga razume, da mora tolmačenje omogočiti, da obdolženec v zadostni meri razume potek postopka, in da mora biti tolmač usposobljen. Da ima obdolženec pravico do brezplačnega tolmačenja, celo če je obsojen, je bilo odločeno v zadevi *Luedicke, Belkacem in Koç proti Nemčiji*[11]. V zadevi *Kamasinski proti Avstriji*[12] je bilo odločeno, da mora zagotovljeno tolmačenje dosegati dovolj visoke standarde, da obdolžencu omogoči poznavanje zadeve proti njemu in njegovo obrambo. Pravica se nanaša na dokumentacijo in predkazenske postopke. ESČP je odločilo, da mora biti standard tolmačenja „ustrezno“ in da je treba osebo o podrobnostih obtožbe seznaniti v jeziku, ki ga razume (*Brozicek proti Italiji*[13]). Pravosodni organi morajo dokazati, da obdolženec govori jezik sodišča ustrezno, obdolžencu pa ni treba dokazati nasprotnega[14]. Tolmač mora biti usposobljen, sodnik pa mora varovati poštenost postopka (*Cuscani proti Združenemu kraljestvu*[15]).

17. Predlog osnutka Direktive določa minimalne zahteve, temelji pa na EKČP in sodni praksi ESČP. Forum za razmislek o večjezičnosti in usposabljanju tolmačev[16] Komisije je pripravil poročilo s priporočili glede kakovosti tolmačenja in prevajanja. Navedeno poročilo je plod srečanj foruma za razmislek, ki ga je sklical Generalni direktorat Komisije za tolmačenje leta 2008, da bi ugotovili, ali bi bilo treba ukrepati in če, kako. Forum je sklenil, da potreba obstaja, in izdal priporočila o tem, kako povečati dotok usposobljenih in kvalificiranih tolmačev v kazenskih postopkih.

---

10 Glej opombo 2.

11 *28. november 1978, serija A, št. 29.* „46. Sodišče tako ugotavlja, da običajni pomen izraza […] ‚brezplačen‘ iz člena 6(3)(e) […] potrjujeta tudi predmet in namen člena 6. Sodišče odloča, da pravica, ki jo ščiti člen 6(3)(e) vsakomur, ki ne zna govoriti ali ne razume jezika, ki se uporablja na sodišču, zagotavlja pravico, da dobi brezplačno pomoč tolmača, ne da bi se kasneje od njega zahtevalo povračilo tako nastalih stroškov.“

12 19. december 1989, serija A, št. 168.

13 19. december 1989, (10964/84) [1989] EKČP 23.

14 „41 […] italijanske sodne oblasti bi morale ugoditi njegovi zahtevi, da bi zagotovile upoštevanje pogojev iz člena 6(3)(a), razen če bi imele možnost ugotoviti, da je vlagatelj pritožbe s svojim znanjem italijanščine pomen obtožb dejansko razumel. Nobeden od dokazov iz dokumentov v spisu niti izjave prič, ki so bile zaslišane 23. aprila 1989, tega ne potrjuje. Zato je prišlo do kršitve člena 6(3)(a).“

15 24 september 2002, št. 3277/96.

16 http://ec.europa.eu/commission_barroso/orban/docs/FinalL_Reflection_Forum_Report_en.pdf

Priporočila so vključevala obstoj pravnega tolmačenja v učnem načrtu ter sistem akreditacije, overjanja in registracije sodnih tolmačev.

18. Generalni direktorat za prevajanje Evropske komisije (v nadaljnjem besedilu: DGT) je začel s pobudo za organizacijo evropskega magistrskega študija prevajalstva. V sodelovanju s skupino strokovnjakov, ki jo sestavljajo ugledni akademiki, je bil oblikovan referenčni okvir šestih kompetenc za univerzitetno izobraževanje prevajalcev. DGT je septembra 2009 vzpostavil mrežo visoko kakovostnih prevajalskih študijskih programov na magistrski ravni po vsej EU, ki si prizadevajo za odličnost izobraževanja prevajalcev, vključno s specializiranim področjem prevajanja pravnih besedil, in krepijo poklic prevajalca v vseh državah članicah.

19. Po potrebi se lahko možnosti financiranja, ki so na voljo na ravni Evropske unije, uporabijo za spodbujanje prizadevanj držav članic, da bi izpolnile zahteve tega predpisa, zlasti kar zadeva s strani države financirane pripomočke za prevajanje in tolmačenje.

4. POSEBNE DOLOČBE

Člen 1 – Področje uporabe

19. Področje uporabe zajema kazenske postopke in postopke za izvrševanje evropskega naloga za prijetje. Zajema vsakogar, in sicer od trenutka, ko je osumljen storitve kaznivega dejanja, do konca postopka (vključno s pravnimi sredstvi). Uporaba za primere evropskega naloga za prijetje je pomembna, saj Okvirni sklep o evropskem nalogu za prijetje ureja te pravice le na splošno. V tem oziru pomeni predlog nadaljnji razvoj člena 5 EKČP.

20. Ker je sodna praksa ESČP razjasnila, da osebe, ki se jih zasliši v zvezi s kaznivimi dejanji, ne glede na to, ali so uradno obtožene, varuje člen 6 EKČP, ta določba prav tako zajema osebe, ki se jim odvzame prostost ali se jih pridrži v zvezi z obtožbo kaznivega dejanja. Oseba ima te pravice od trenutka, ko je obveščena, da je osumljena storitve kaznivega dejanja.

Člen 2 – Pravica do tolmačenja

21. Ta člen določa osnovno načelo, da je treba med preiskavo in v času sojenja zagotoviti tolmačenje, tj. med policijskim zaslišanjem, v postopku pred sodiščem in na vsakem vmesnem zaslišanju ali ob vložitvi pravnega sredstva. To velja tudi za tolmačenje sporočil med obdolžencem in njegovim odvetnikom. Obstajati bi moral sistem, na podlagi katerega bi bilo mogoče določiti, kdo potrebuje tolmača, in ki bi omogočal posamezniku, da izpodbija odločitev o tem, da tolmač ni potreben, ali da ugovarja zoper kakovost tolmačenja.

22. Pravica do tolmačenja izrecno velja tudi v postopkih v zvezi z evropskim nalogom za prijetje.

Člen 3 – Pravica do prevajanja bistvenih dokumentov

23. Zaradi varovanja poštenosti postopka ima obdolženec pravico do pisnega prevajanja bistvenih dokumentov. V zadevi *Kamasinski proti Avstriji*[17] je ESČP navedlo, da se pravica do tolmačenja uporablja za „dokumentacijo“ in da se mora obdolženec seznaniti s svojim primerom v ustreznem obsegu, da se lahko brani[18]. Bistveni dokumenti v kazenskih postopkih morajo tako obsegati obtožnico in vso koristno dokumentacijo, kot so izjave ključnih prič, potrebne, da se obdolženca „nadrobno seznani z bistvom in vzroki obtožbe, ki ga bremeni“ v skladu s členom 6(3)(a) EKČP. Prevajanje bi bilo treba zagotoviti tudi za vsak priporni nalog ali nalog za omejitev prostosti in za sodbo, kar je nujno, da lahko oseba izvršuje svojo pravico do pritožbe (EKČP Protokol 7, člen 2). Če so dokumenti zelo dolgi, se lahko prevajanje omeji na bistvene odlomke.

24. V postopku za izvršitev evropskega naloga za prijetje je treba prevesti tudi evropski nalog za prijetje.

25. Posameznik se lahko tudi odpove svoji pravici do prevajanja, če je bil pred tem poučen o pravnih posledicah.

Člen 4 – Stroški tolmačenja in prevajanja

26. Ta člen določa, da stroške tolmačenja in prevajanja nosijo države članice. Da ima obdolženec pravico do brezplačnega tolmačenja, celo če je obsojen, je bilo odločeno v zadevi *Luedicke, Belkacem in Koç proti Nemčiji*[19].

Člen 5 – Kakovost tolmačenja in prevajanja

27. Ta člen določa temeljne pogoje za zagotavljanje kakovosti tolmačenja in prevajanja. S tem povezana priporočila so v poročilu Foruma za razmislek o večjezičnosti in usposabljanju tolmačev[20].

---

17 19. december 1989, serija A, št. 168.

18 “74. Pravica […]do brezplačne pomoči tolmača se ne nanaša samo na ustne izjave na samem sojenju, ampak tudi na dokumentacijo in predkazenske postopke. Odstavek 3(e) (člena 6(3)(e)) pomeni, da ima oseba, „obdolžena kaznivega dejanja“, ki ne razume ali ne govori jezika, ki se uporablja pred sodiščem, pravico do brezplačne pomoči tolmača za prevajanje in razlago vseh tistih dokumentov in izjav v postopku zoper njo, ki so potrebni, da razume ali da se njene izjave prevedejo v jezik sodišča z namenom zagotoviti pošteno sojenje. […] Vendar odstavek 3(e) (člena 6(3)(e)) ne zahteva pisnih prevodov vseh pisnih dokazov ali uradnih dokumentov v postopku. Zagotovljena pomoč tolmača mora obdolženemu omogočiti, da se seznani s svojim primerom in da se brani, predvsem s tem, da lahko pred sodiščem predstavi svojo različico dogodkov. Da bi bila pravica, zagotovljena v odstavku 3(e) (člena 6(3)(e)), dejanska in učinkovita [practical and effective], obveznost pristojnih organov ni omejena na golo postavitev tolmača, ampak se lahko razširi tudi na kasnejše preverjanje ustreznosti zagotovljenega tolmačenja, vendar samo v primerih ustrezne obveščenosti teh organov (glej sodbo v primeru Artico).“

19 „46. Sodišče tako ugotavlja, da običajni pomen izraza […] ‚brezplačen‘ iz člena 6(3)(e) […] potrjujeta tudi predmet in namen člena 6. Sodišče odloča, da pravica, ki jo ščiti člen 6(3)(e), vsakomur, ki ne zna govoriti ali ne razume jezika, ki se uporablja na sodišču, zagotavlja pravico, da dobi brezplačno pomoč tolmača, ne da bi se kasneje od njega zahtevalo povračilo tako nastalih stroškov.“

20 Glej opombo 14.

Člen 6 – Protiregresijska klavzula

28. Namen tega člena je zagotoviti, da določanje skupnih minimalnih standardov v skladu s to direktivo ne znižuje standardov v posameznih državah članicah in da se ohranjajo standardi iz Evropske konvencije o človekovih pravicah, Listine Unije o temeljnih pravicah in drugih ustreznih pravnih aktov mednarodnega prava. Države članice imajo popolno svobodo glede določanja višjih standardov, kot so usklajeni v tej direktivi.

Člen 7 – Izvajanje

29. Ta člen od držav članic zahteva, da do xx/xx/ 20xx prenesejo Direktivo v nacionalno zakonodajo in da do istega dne Svetu in Komisiji pošljejo besedilo določb, s katerimi jo prenašajo v nacionalno zakonodajo.

Člen 8 – Poročanje

30. Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu v 12 mesecih od začetka izvajanja te direktive predloži poročilo z oceno obsega, v katerem so države članice sprejele potrebne ukrepe, da bi izpolnile cilje te direktive, ki jo po potrebi spremljajo zakonodajni predlogi.

Člen 9 – Začetek veljavnosti

31. Ta člen določa, da začne Direktiva veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

5. NAČELO SUBSIDIARNOSTI

32. Cilja predloga države članice same ne morejo doseči v zadostni meri, saj je namen predloga krepiti zaupanje med njimi in je zato pomembno, da se vse države članice strinjajo o skupnih minimalnih standardih, ki se uporabljajo po vsej Evropski uniji. Predlog bo z namenom okrepiti medsebojno zaupanje približal bistvena procesna pravila držav članic glede tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih. Predlog je zato v skladu z načelom subsidiarnosti.

6. NAČELO SORAZMERNOSTI

33. Predlog je usklajen z načelom sorazmernosti v tem, da ne presega minimuma, ki je potreben za doseganje navedenega cilja na evropski ravni.

2010/0050 (COD)

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o pravici do tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 82(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije[21],

po posredovanju zakonodajnega predloga nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora[22],

ob upoštevanju mnenja Odbora regij[23],

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Člen 47 Listine Unije o temeljnih pravicah zagotavlja pravico do nepristranskega sodišča, vključno s pravico do pravnega svetovanja in zastopanja. Člen 48 Listine zagotavlja spoštovanje domneve nedolžnosti in pravic obrambe.

(2) Evropska unija si je zastavila cilj ohranjati in razvijati območje svobode, varnosti in pravice. V skladu z zaključki Evropskega sveta iz Tampereja z dne 15. in 16. oktobra 1999, ter zlasti s točko 33 teh zaključkov mora načelo vzajemnega priznavanja v Evropski uniji postati temelj pravosodnega sodelovanja v civilnih in kazenskih zadevah.

(3) Dne 29. novembra 2000 je Svet v skladu z zaključki iz Tampereja sprejel Program ukrepov za izvajanje načela vzajemnega priznavanja odločb v kazenskih zadevah[24]. V uvodu programa ukrepov je razloženo, da je načelo vzajemnega priznavanja „oblikovano z namenom, da bi okrepilo sodelovanje med državami članicami in povečalo varstvo pravic posameznika“.

(4) Izvajanje načela vzajemnega priznavanja odločb v kazenskih zadevah temelji na predpostavki, da države članice zaupajo v kazenskopravne sisteme drugih držav članic. Obseg izvajanja vzajemnega priznavanja je v veliki meri odvisen od številnih

---

21 UL C, , str.
22 UL C, , str.
23 UL C, , str.
24 UL C 12, 15.1.2001, str. 10.

parametrov, ki vključujejo „mehanizme za varovanje pravic […] obdolžencev“[25] in skupne minimalne standarde, potrebne za lažje izvajanje načela vzajemnega priznavanja.

(5) Vzajemno priznavanje lahko učinkovito deluje le v duhu zaupanja, kjer ne le sodni organi, ampak tudi ostali udeleženci v kazenskih postopkih priznavajo odločbe sodnih organov drugih držav članic kot enakovredne svojim lastnim, kar pomeni „ne le zaupanje v ustreznost pravil partnerjev, ampak tudi zaupanje v pravilno izvajanje teh pravil“[26].

(6) Čeprav so vse države članice pogodbenice Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, izkušnje kažejo, da to samo po sebi vedno ne zagotavlja zadostne stopnje zaupanja v sisteme kazenskega pravosodja drugih držav članic.

(7) Člen 82(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije določa uvedbo minimalnih pravil, ki se uporabljajo v državah članicah, in so potrebna za lažje vzajemno priznavanje sodb in sodnih odločb ter policijsko in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah s čezmejnimi posledicami. Skupni minimalni standardi morajo voditi do okrepljenega zaupanja v sisteme kazenskega pravosodja vseh držav članic, kar mora po drugi strani voditi do učinkovitejšega pravosodnega sodelovanja v ozračju medsebojnega zaupanja.

(8) Svet je 30. novembra 2009 sprejel časovni načrt procesnih pravic, ki je Komisiji naložil, naj na podlagi pristopa „korak za korakom“ pripravi predloge glede pravice do tolmačenja in prevajanja, pravice do obveščenosti o pravicah, pravice do pravnega svetovanja pred postopkom in v postopku, pravice priprte osebe do komuniciranja z družinskimi člani, delodajalcem in konzularnimi organi ter varstva ranljivih obdolžencev.

(9) Ta direktiva, ki je prvi ukrep časovnega načrta, mora določiti skupne standarde, ki jih je treba uporabiti na področju tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih z namenom okrepiti potrebno zaupanje med državami članicami.

(10) Pravica do tolmačenja in prevajanja je za tiste, ki ne razumejo jezika postopka, določena v členu 6 EKČP, kot izhaja iz sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice. Direktiva mora olajšati uporabo navedenih pravic v praksi, in sicer zaradi varstva pravice do poštenega sojenja.

(11) Pravice, ki jih zagotavlja ta direktiva, veljajo tudi v postopku za izvrševanje evropskega naloga za prijetje. Države članice, ki izvršujejo evropski nalog za prijetje, morajo zagotoviti tolmačenje in prevajanje ter nositi stroške zanju, in sicer vsakemu posamezniku, ki to zahteva ter ne razume ali govori jezika postopka.

(12) Obdolženec mora biti svojemu pravnemu svetovalcu med drugim sposoben razložiti svojo različico dogodkov, ga opozoriti na izjave, s katerimi se ne strinja, in na vsa dejstva, ki bi jih bilo treba uporabiti za njegovo obrambo.

---

[25] UL C 12, 15.1.2001, str. 10.
[26] COM(2000) 495, 26.7.2000, str. 4.

(13) Zoper odločitev o tem, da tolmačenje ali prevajanje ni potrebno, mora biti na voljo pravno sredstvo. Države članice morajo obdolžencu zagotoviti pravico do pravnega sredstva zoper odločitev o tem, da tolmačenje ni potrebno, vključno s primeri, ko je tolmačenje ali prevajanje tako pomanjkljivo, kot da ne bi bilo opravljeno.

(14) Obveznost skrbeti za interese obdolžencev, ki so v morebitno slabšem položaju, zlasti zaradi telesne prizadetosti, ki vpliva na njihovo zmožnost učinkovitega sporazumevanja, omogoča pošteno sojenje. Pristojni organi morajo zato zagotoviti, da so obdolženci sposobni učinkovito izvrševati svoje pravice, ki jim jih zagotavlja ta direktiva, tako da so pozorni na vsako morebitno ranljivost, ki vpliva na zmožnost teh oseb, da sledijo postopku in da se jih razume, ter da sprejmejo ustrezne ukrepe za varovanje teh pravic.

(15) Poštenost postopka zahteva, da se v korist obdolženca prevedejo bistveni dokumenti. Bistveni dokumenti, ki jih je treba prevesti, vključujejo vse odločitve o odvzemu prostosti, obtožbo ali obtožnico, ključna dokazila in vse sodbe.

(16) Odpoved pravici do pisnega prevajanja dokumentov mora biti nepreklicna in je veljavna le, če je bil posameznik pred tem poučen o pravnih posledicah.

(17) Učinkovitost tolmačenja in prevajanja je treba zagotoviti z različnimi ukrepi, kot je nudenje usposabljanja sodnikom, odvetnikom, tožilcem, policistom in drugemu ustreznemu sodnemu osebju za krepitev ozaveščenosti o razmerah tistih, ki potrebujejo tolmačenje, in tistih, ki tolmačenje zagotavljajo.

(18) Ta direktiva mora določiti minimalna pravila. Države članice morajo biti sposobne pravice iz te direktive priznati tudi v drugih primerih, da bi zagotovile višjo stopnjo varstva tudi v okoliščinah, ki jih ta direktiva izrecno ne ureja. Raven varstva ne sme biti nikoli nižja od standardov, ki jih zagotavlja Evropska konvencija o človekovih pravicah, kot izhaja iz sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice.

(19) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, priznana v Listini o temeljnih pravicah Evropske unije. Ta direktiva si zlasti prizadeva za krepitev pravice do svobode, pravice do nepristranskega sodišča in pravic obrambe, zato jo je treba ustrezno izvajati.

(20) Države članice morajo zagotoviti, da se določbe te direktive, ki urejajo pravice, ki jih zagotavlja Evropska konvencija o človekovih pravicah, dosledno izvajajo v skladu z njima in z ustrezno sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice.

(21) Ker cilja doseganja skupnih minimalnih standardov države članice ne morejo doseči enostransko (na osrednji, regionalni ali lokalni ravni), temveč je to mogoče doseči le na ravni Unije, lahko Evropski parlament in Svet sprejmeta ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz istega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.

(22) V skladu s členi 1, 2, 3 in 4 Protokola o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o delovanju Evropske unije, sta Združeno kraljestvo in Irska uradno izrazila željo o sodelovanju pri sprejetju in uporabi te direktive] / [Brez poseganja v člen 4 Protokola o stališču

Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice Združeno kraljestvo in Irska ne bosta sodelovala pri sprejetju te direktive in zato zanju ne bo zavezujoča niti jima je ne bo treba uporabljati][27]. V skladu s členoma 1 in 2 Protokola o stališču Danske, ki je priloga k Pogodbi o delovanju Evropske unije, Danska ne sodeluje pri sprejetju te direktive in zato zanjo ni zavezujoča niti ji je ni treba uporabljati –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1
Vsebina in področje uporabe

1. Ta direktiva določa pravila glede pravic do tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih ter postopkih za izvrševanje evropskega naloga za prijetje.

2. Države članice morajo zagotoviti, da se pravici iz prvega odstavka uporabljata za vsakogar od trenutka, ko ga pristojni organi države članice obvestijo, da je osumljen storitve kaznivega dejanja, do konca postopka.

Člen 2
Pravica do tolmačenja

1. Države članice zagotovijo, da se obdolžencu, ki ne razume in govori jezika zadevnega kazenskega postopka, brez odlašanja zagotovi tolmačenje take kakovosti, da varuje poštenost kazenskega postopka. Tolmačenje se zagotovi v postopku pred preiskovalnimi in sodnimi organi, vključno s policijskim zaslišanjem, na vseh potrebnih srečanjih med obdolžencem in njegovim odvetnikom, na zaslišanju pred sodiščem in na katerem koli potrebnem vmesnem zaslišanju.

2. Države članice zagotovijo, da se po potrebi obdolžencu tolmačijo tudi pravni nasveti, ki jih prejme v kazenskem postopku.

3. Države članice predpišejo postopek za ugotavljanje, ali obdolženec razume in govori jezik kazenskega postopka.

4. Države članice obdolžencu zagotovijo pravico do pravnega sredstva zoper odločitev o tem, da tolmačenje ni potrebno.

5. Pravica do tolmačenja obsega pomoč osebam z motnjami sluha ali govora.

6. Države članice glede postopka za izvrševanje evropskega naloga za prijetje zagotovijo, da se vsakomur, zoper kogar teče tak postopek ter ki ne razume in govori jezika postopka, zagotovi tolmačenje v takšnem postopku.

[27] Končno besedilo te uvodne izjave Direktive bo odvisno od dejanskega stališča Združenega kraljestva in Irske, sprejetega v skladu z določbami Protokola št. 21.

Člen 3

Pravica do pisnega prevoda bistvenih dokumentov

1. Države članice zagotovijo, da se obdolžencu, ki ne razume jezika zadevnega kazenskega postopka, zagotovi pisno prevajanje vseh bistvenih dokumentov take kakovosti, da varuje poštenost kazenskega postopka.

2. Bistveni dokumenti, ki se prevedejo, obsegajo nalog za prijetje, s katerim se osebi odvzame prostost, obtožnico, bistvena dokazila in sodbo.

3. Obdolženec ali njegov odvetnik lahko vloži utemeljeno zahtevo za prevajanje dodatnih dokumentov, vključno s pravnimi nasveti odvetnika obdolženca v pisni obliki.

4. Države članice obdolžencu zagotovijo pravico do pravnega sredstva zoper odločitev o tem, da prevajanje ni potrebno.

5. Države članice glede postopka za izvrševanje evropskega naloga za prijetje zagotovijo, da se vsakomur, zoper kogar teče tak postopek in ki ne razume jezika evropskega naloga za prijetje, zagotovi prevod navedenega dokumenta.

6. Posameznik, ki je v skladu s tem členom upravičen do prevajanja dokumentov, se lahko tej pravici odpove, če je bil pred tem poučen o pravnih posledicah.

Člen 4

Države članice nosijo stroške tolmačenja in prevajanja

Države članice nosijo stroške tolmačenja in prevajanja, ki izhajajo iz uporabe členov 2 in 3, in sicer ne glede na uspeh v postopku.

Člen 5

Učinkovitost tolmačenja in prevajanja

1. Tolmačenje in prevajanje se zagotovita v obliki, ki zagotavlja, da lahko obdolženec v polnosti izvršuje svoje pravice.

2. Države članice sodnikom, odvetnikom, tožilcem, policijskim uradnikom in drugemu ustreznemu sodnemu osebju nudijo usposabljanje, da se obdolžencu omogoči, da razume potek postopka in da bolje razume vlogo tolmačev in prevajalcev.

Člen 6

Protiregresijska klavzula

Ta direktiva v nobenem primeru ne pomeni omejevanja ali odstopanja od katere koli pravice in procesnih jamstev, ki jih morda zagotavljajo Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Listina Unije o temeljnih pravicah, ustrezni pravni akti mednarodnega prava ali predpisi katere koli države članice, ki zagotavljajo višjo stopnjo varstva.

Člen 7
Izvajanje

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za prenos te direktive do …* (* – v 24 mesecih po začetku njene veljavnosti).

2. Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

3. Države članice Komisiji posredujejo besedila določb, ki v nacionalno zakonodajo prenašajo obveznosti iz te direktive, skupaj s tabelo, ki prikazuje, kako se določbe te direktive ujemajo s sprejetimi nacionalnimi določbami.

Člen 8
Poročilo

Komisija do ……. [*36. mesec po objavi te direktive v Uradnem listu*] Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo z oceno obsega, v katerem so države članice sprejele potrebne ukrepe za izpolnitev ciljev te direktive, ki jo po potrebi spremljajo zakonodajni predlogi. Poročilo obravnava tudi prihodnje predvidene stroške ukrepov, ki jih bodo sprejele države članice v skladu s to direktivo.

Člen 9
Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 10

Ta direktiva je naslovljena na države članice v skladu s pogodbama.

V Bruslju,

Za Evropski parlament	*Za Svet*
Predsednik	*Predsednik*